

<p>Jméno studentky:</p> <p>Julie Medová</p>	<p>Obor studia:</p> <p>Psychologie</p>
<p>POSUDEK DIPLOMOVÉ PRÁCE</p> <p>Název diplomové práce:</p> <p>Vybrané psychologické aspekty vývoje dětí z homoparentálních rodin</p>	
<p>Vedoucí: doc. PhDr. Irena Smetáčková, Ph.D.</p>	
<p>Oponent: PhDr. Helena Franke, Ph.D.</p>	
<p>Studentka předkládá k obhajobě svou diplomovou práci na téma: Vybrané psychologické aspekty vývoje dětí z homoparentálních rodin. Ve své práci se dotýká aktuálního tématu, který si žádá vědecké důkazy.</p> <p>Název diplomové práce odpovídá obsahu.</p> <p>Práce je dělena na teoretickou a empirickou část a je logicky členěna do kapitol, které se vztahují k tématu a jsou relevantní vzhledem k empirické části.</p> <p>Empirická část převažuje nad teoretickou, ale vzhledem ke kvalitativní povaze výzkumu to celkovému dojmu z práce neškodí. Celá práce je navíc psaná srozumitelných jazykem a přehlednou strukturou je vstřícná ke čtenáři.</p> <p>V první kapitole teoretické části studentka spíše orientačně vymezuje homoparentální rodinu. Uvádí její definici a věnuje se prevalenci, typům rodin a způsobům narození dětí. Zmiňuje zahraniční a tuzemské studie, které se zaměřují na téma přítomnosti či absence mužského vzoru či sociálním vztahům rodiny s okolím. Uvedené kapitoly jsou ovšem relevantní vzhledem k zaměření výzkumu. S ohledem na téma diplomové práce se podrobněji věnuje ve druhé kapitole socio-emočnímu vývoji dětí.</p> <p>Studentka prokazuje znalost základní odborné literatury v problematice homoparentálních rodin. Zejména z tuzemských zdrojů zmiňuje ty zásadní. Uvítala bych ale širší práci se zahraničními zdroji a to i směrem k pracím, které otevírají kritickou debatu.</p> <p>V empirické části studentka stanovuje hlavní cíl a tím je zmapovat oblast socio-emočních kompetencí u dětí mladšího školního věku z homoparentálních lesbických rodin pomocí standardizovaného testu IDS.</p> <p>V druhé řadě si studentka kladla otázku, jak děti reagují na náročné školní situace a emočně vypjaté situace v rodině. Věnovala se i adaptaci na institucionální zařízení. Za velmi zajímavou oblast považují poslední skupinu otázek, které se týkaly podoby homoparentální rodiny, přítomnosti mužského vzoru či percepce identity a odlišnosti rodinného modelu.</p> <p>Studentka použila ke sběru dat standardizovaný test IDS (subtest zaměřený na sociálně-emoční kompetence). Dále biografický a anamnestický dotazník základních údajů o rodině a dítěti, který sama vytvořila. Taktéž vlastní dotazník náročných školních i životních situací. Provedla polostrukturovaný rozhovor s matkami i s dítětem.</p> <p>Studentka uvádí, že s každou rodinou strávila získáváním dat zhruba tři hodiny času. S ohledem na malý výzkumný vzorek (4 rodiny) a zajímavost tématu mi přijde škoda, že se v dotazování držela povrchu a nevyužila příležitosti k dalšímu dotazování. Zejména u dětských odpovědí si</p>	

kladu otázku do jaké míry jsou konformní a jak by se dalo ve výzkumu využít cirkulární dotazování.

Zjištění: Studentka nejprve uvádí jednotlivé případové studie se závěrečným souhrnem. Potom přehledně shrnuje výsledky pro každou výzkumnou metodu zvlášť. **Hlavním zjištěním vyplývajícím z testu IDS v socio-emoční oblasti je, že ani u jednoho ze čtyř dětských respondentů nebyla nalezena žádná významná odchylka od normy.**

Studentka uvádí, že odpovědi dětí z dotazníku NŽS téměř vždy správně směřovaly k vyřešení situace. Autorka proto usuzuje, že všechny děti potvrdily své dobré socio-emoční kompetence, které předtím prokázaly v testu IDS. Po prozkoumání jednotlivých položek dotazníku si kladu již výše zmíněnou otázku na konformitu dětských odpovědí.

Podobně i v rozhovoru s dětmi o rodině vidím určité omezení ve formulaci otázek a v práci s dětskou odpovědí. Oceňuji, že autorka tento aspekt zmiňuje v diskusi jako možný metodologický limit. Např. str. 175 v rozhovoru s Jakubem: *Tvoje rodina je malinko jiná než ostatní, vnímáš to tak?*

„*Je to jiný. Líp to vnímám, přijde mi to lepší, že mám dvě mámy.*“ Např. zde se nabízí prostor pro popisné dotazování „jaké to vlastně je“ namísto hodnotícího „je to jiné, lepší“.

Studentka zjistila dle odpovědí matek, že všechny děti se na nové vzdělávací instituce adaptovaly dobře. Ve všech případech mají děti vychovávané matkami vzor opačného pohlaví, ale v případě plánovaného počtu nejsou biologičtí otcové uvedeni v rodném listu a matky ve shodě s dětmi referují o tom, že se děti s otci vidají málo. Matky shodně referují o jiných „mužských vzorech“ nejčastěji dědečcích.

U žádného z dětí studentka z rozhovorů nevysoudila, že by variantou rodinného modelu trpěly, spíše naopak, u jednoho respondenta je vítaná a u ostatních přijímaná. Matky se domnívají, že jejich děti specifickou rodinu nevnímají nebo ji vnímají neutrálně.

Studentka uvádí, že všechny zkoumané rodiny referovaly o bohatých vztazích v rámci širší rodiny a také se většinou neselektovaly s negativními reakcemi v okolí. **Za významné považují zjištění, že rodiny referovaly o dobrých vztazích a celkově pozitivní náladě v rodině (zároveň potvrzení studie Snow, 2004).**

Oceňuji neutralitu a zároveň cit, s jakým studentka přistupovala k intimním tématům homoparentálních rodin. Žádala např. o svolení k rozhovoru s dětmi pouze pokud to rodiče považovali za vhodné. Na druhou stranu si kladu otázku, jestli určitá míra ostychu nebránila hlubšímu dotazování.

Má druhá kritická úvaha se týká deklarované „bezproblémovosti“ rodinného uskupení. Každý sociální systém v zájmu svého zachování obnovuje svůj příběh. Děti to v útlém věku přímo vyžadují. Podobně je tomu i v rodinách, které stále dokola budují svou identitu opakovaným převyprávěním historie. Děti mladšího školního věku jsou ještě poměrně významně vázané na dospělé, zejména rodičovské, autority. Proto soulad mezi rodičovským a dětským hodnocením v tomto období nemusí být překvapující. Je škoda, že autorka netriangulovala svá šetření ještě s hodnocením školy či prarodičů a že se v rozhovorech nešla více do hloubky.

Celkově práci považuji za zdařilou. Po formální stránce má všechny náležitosti. Limitem práce je dle mého názoru malý výzkumný vzorek a jistá povrchnost dotazování.

Otázky pro studentku:

1. Studentka v diskusi uvádí, že „*vztah biologického a nebiologického rodiče k dítěti v homoparentální a heteroparentální rodinách může být podobný, vždy záleží na tom, jak nebiologický rodič dokáže navázat vazbu s dětmi svého partnera/partnerky*“.
V případových studiích ale děti referují o tom, že odlišují biologickou a nebiologickou matku (např. Matyáš). Vykazovaly zkoumané děti nějaký společný rys ve vnímání biologické a sociální matky?
2. Studentka v diskusi nastiňuje další možné varianty pokračování výzkumu. Za zajímavou považují především tuto otázku: *Jak se konstituuje vztah mezi dítětem a sociálním rodičem? Probíhá navazování vztahu shodně/rozdílně v nově složených homoparentálních a heteroparentálních rodinách?* Jakou metodou by chtěla autorka tuto oblast zkoumat?

Doporučení práce k obhajobě: Doporučuji práci k obhajobě.*

Návrh hodnocení (stupeň ECTS):

Datum: 28. 8. 2018

Podpis: *Franke*